

Hoër Volksskool Graaff-Reinet - Afrikaans Huistaal Gr. 8 Bladsy 1 van 5

Tuiswerk vir die week 22 -26 Junie

Maandag 22 Junie: Hier is die antwoorde van die werk van 15 - 19 Junie. Merk asb joune.

Memorandum: Gedig : Die Slamaierwinkel

8.1 reuk; sig; gehoor

8.2rintinkel winkel /knolle bolle/ hoping verkoping/snarejare

8.3 groenvye, knoffel, kanfer, bokkoms (saffraan is 'n spesery wat in verseelde pakkies/ blikkies kom en sal dus nie geruik kan word nie. Dit het ook nie regtig 'n reuk nie, maar gee smaak aan kos)

8.4 Enige twee reëls waar die eerste een nie met 'n leesteken eindig nie en dus oorloop na die volgende reël toe.

8.5 Hy kla oor die mense wat so suinig/gierig is en nie sy pryse wil betaal nie.

8.6 Abdoel het 'n verband op 'n plaas en hy besit 'n spogkar met twee perde.

8.7 Die digter se nostalgie - die digter dink met verlange terug aan sy kinderjare.

8.8.1 Metafoor

8.8.2 Personifikasie

8.9 Strofe 1 Beskrywend; Strofe 2 Verhalend;

Strofe 3 Bespiegeland

8.10 Die eerste twee strofe is opgewek/opgeruimd en dan sluip 'n toon van weemoed (hartseer) in die laaste strofe in. Waar die gedig vrolik begin, word dit treurig teen die einde.

Memorandum: Begripstoets.

b.1. Hy is 'n absolute kenner (=meester) van poppe en poppespel.

2.1 Figuurlik.

2.2 Hulle lewe nie regtig nie. Hy laat die poppe beweeg en beweeg deur hulle te manipuleer sodat dit lyk asof hulle lewe.

3. Dit beteken dit is nie splinternuut nie, maar redelik nuut.

4. Jy moet iets van 'n kind in jou hê.

5. Hy sê hy kan julle nie eers tel nie.

6. Dit het hulle 'n jaar gevat om 18 poppe te maak.

7. Dit is vir hom moeilik om met grootmense te praat.

8. Deur middel van sy poppe en poppespel, ontsnap hy van die wêreld en die werklikheid.

9. Dit is wanneer jy nie reg/gereed is vir iets nie, as iets jou onverhoeds vang.

10. Dit beteken hy het op die gedagte gekom en die storie en teks vir die program geskryf.

Kyk gerus na die poppespel "The lonely goatherd uit "The Sound of Music" op YouTube! (https://www.youtube.com/watch?v=UmmOJx_Hxto)

Hoër Volksskool Graaff-Reinet - Afrikaans Huistaal Gr. 8 Bladsy 2 van 5

Memorandum: Visuele Begripstoets - Spotprent

b.1 Frans Esterhuysen

2. Pres. Zuma s'n

3. Dit wys hoe die poppemeester die pop manipuleer/hanteer .

4. Hy is soos 'n poppemeester wat die toutjies trek en beheer sodoende ander mense se optrede.

5. Die regter.

6. Die regter het die toutjies geknip.

7. Hy is onbelangrik (nietig) teenoor die magtige president.

8. Hy is bang of gespanne.

9. Hy wil nie meer deur pres. Zuma gemanipuleer word nie.

10. Vrees / ontvlugting

11. Esterhuysen gebruik dikwels karte in sy spotprente. Dit kan op katterigheid of die spottende aard van die spotprent dui.

12. Pres. Zuma word as 'n reus uitgebeeld wat die toutjies trek, maar die klein mannetjie sny die toutjies en laat spaander.

Woensdag 24 Junie en Donderdag 25 Junie: Stelwerk - Bedanking

Jy gaan in jou lewe mense moet bedank vir iets wat hulle gedoen het. Dit is bloot deel van goeie maniere.

1. Jy kan dit mondelings doen of skriftelik.

2. Dit kan persoonlik wees, byvoorbeeld jy wil vir iemand dankie sê wat vir jou 'n mooi geskenk gestuur het, of jy mag gevra word om 'n wildvreemde persoon vir iets te bedank.

3. Vir iemand na aan jou, sal dit informeel wees en sal jy dalk 'n mooi kaartjie of briefie stuur of in moderne idioom somers 'n whatsapp. Dit kan ook meer formeel wees, byvoorbeeld, iemand het by die skool 'n voordrag kom lewer.

4. Jy kan ook vooraf gewaarsku wees om 'n bedanking te doen, of op kort kennisgewing somers so uit die huis uit dit moet doen!

5. Bedankings kan ook kort en kragtig wees, maar in die geval van 'n formele bedanking, behoort dit bietjie meer om die lyf te hê.

6. Die geleentheid sal die wyse, lengte en aanslag bepaal.

Hier volg 'n voorbeeld van die bedanking van 'n gasspreker by 'n skool se prestasieaand. Let op dat:

- die bedanker nie die spreker ken nie;

- die aard is formeel, maar tog ook gemaklik (gebruik van voornaam en "jy" en "jou");

HOËR VOLKSKOOL GRAAFF-REINET: AFRIKAANS HUISTAAL Graad 8 bladsy 3 van 5

- dit word mondelings gelewer, maar is vooraf skriftelik beplan en uit die vuus aangepas na aanleiding van wat sy gesê het en hoe die geleentheid alles bepaal het;
- die lengte pas by die geleentheid en bevat kort verwysings na wat sy gesê het;
- Die skool sou waarskynlik ook agterna vir haar 'n skriftelike bedanking gestuur het.

Voorbeeld van die bedanking van 'n spreker

Natalie, ek dink nie ek sal ooit die aanhaling uit Benjamin Mays se gedig, wat jou tot ongekende hoogtes geïnspireer het, vergeet nie. "The tragedy of life does not lie in not reaching your goals; the tragedy of life lies in not having goals to reach for."

Dankie dat jy 'n stukkie van jou lewe met ons kom deel het, dat jy ons van jou drome vertel het en vir ons kom wys het dat die onmoontlike tog moontlik is.

Leerders, ek dink julle sal saamstem dat om 'n doelwit te hê juis dit is wat gemaak het dat julle vanaand hier sit en dat ons as skool die voorreg het om julle prestasies vanaand te eer. Onthou die aanhaling; onthou dat 'n mens móét droom.

Dankie, Natalie, dat jy kom wys het wat harde werk, baie sweet en ja – ook baie swemkepe kan bereik, dat deursettingsvermoë 'n keuse is en dat as jy regtig wil, jy regtig kan! Maar jy het ook vir ons kom wys dat sukses 'n spanpoging is; dat wanneer ons as ouers, ons as skoolgemeenskap en ons as atlete saamstaan, ons beslis bo kan uitkom.

Namens Hoërskool Kroonwater sê ek vir jou dankie dat jy so 'n fantastiese rolmodel vir ons kinders is en bereid is om die ekstra myl te loop. Dankie dat jy in ons kinders glo en bereid is om terug te ploeg aan 'n generasie wat glo hulle kan.

Ons wens jou alle sukses en voorspoed met jou loopbaan toe.

(Bron: <https://klaskameraad.co.za/afrikaans-plus-bekendstelling-en-bedanking-van-sprekers-introducing-and-thanking-of-speakers/>)

OPDRAG:

Jou ouma (of iemand in die familie) het vir jou R500 as 'n verjaarsdaggeskenk gestuur. Maak vir haar 'n mooi kaartjie waarin jy haar bedank. Jou bedanking moet ongeveer 150 woorde lank wees. Vertel vir haar hoe bly jy was, hoe jy dit waardeer en wat jy daarmee gaan maak. Jy mag dit met die hand skryf en maak, of op die rekenaar. Plak jou resultaat in jou stelwerk- of taalboek in. ONTHOU: Beplan eers en doen hom eers rofweg voordat jy die finale produk maak!

Vrydag 26 Junie: Woordsoorte - Lees die notas wat volg en doen die vrae wat daarop verskyn.

WOORDSOORTE:

1. Woorde word aan die hand van sekere gemeenskaplike eienskappe verdeel of saam gegroepeer in wat as woordsoorte bekend staan.
2. Een woord **kan** egter tot verskillende woordsoorte behoort – dit hang af van sy funksie in die sin. In 'n woordeboek sal daar dan gespesifiseer word wat die betekenis of vertaling van die woord is, afhangend van die woordsoort waartoe hy behoort.
3. Die konteks van die woord, met ander woorde sy verhouding tot die ander woorde in die sin, sal bepaal tot watter woordsoort hy behoort.

4. Moet dus nooit bloot omdat jou eerste instink as jy 'n woord sien vir jou sê dit is byvoorbeeld 'n byvoeglike naamwoord, besluit dat dit 'n byvoeglike naamwoord is nie, want in die spesifieke sin wat vir jou gegee is, kan dit dalk 'n ander woordsoort wees.

KONTEKS

In die sin; "Jy moet helder wit gebruik om die wit maar weer te wit," verskyn die woord wit

drie maal en elke keer is hy 'n ander woordsoort!

5. 'n Snw. hoof nie net uit 'n stam te bestaan nie, maar kan 'n stam met morfeme wees (bv. verhouding), of twee of meer stamme, met of sonder morfeme (bv. seunskool, verbindingsklank).

HERSIENING: Ons het reeds in termyn 1 na 'n paar woordsoorte in jou Platinum handboek gekyk:

1. Bywoorde (bl. 7) ; 2. Selfstandige naamwoorde (bl. 21) ; 3. Byvoeglike naamwoorde (bl. 21) ;
4. Voorsetsets (bl. 21) ; 5. Werkwoorde (bl. 35)

DIE SELFSTANDIGE NAAMWOORD (s.nw.)

1. Toe jy leer praat het, was die eerste woorde wat jy geleer het die name van goed om jou: pappa, mamma, baba, hond, kat. En dit is wat selfstandige naamwoorde is - die name van goed in die wêreld. Hulle kan tasbaar en sigbaar wees - soos tafel, stoel, bord, koppie, of ontasbaar en onsigbaar wees - soos liefde, haat, woede, jaloesie.
2. Hulle kan meestal met die woordjies "die" en "'n" (= lidwoorde) vooraan gebruik word, bv. Die oom, 'n plan
3. Baie het meervoude, bv. eiers, tande, leeus, seuns, takke.
4. Baie kan as verkleinwoorde (= eindig op -tjie, -djie, -ie ens.) gebruik word, bv. stoeltjie, hondjie, messie, armpie.

SELFSTANDIGE NAAMWOORDE:

1. *Name van goed*
2. *Die of 'n (Lidwoorde) vooraan*
3. *Meervoude*
4. *Verkleining*
5. *Tasbaar of ontasbaar*

Doen nou die volgende oefening in jou taalskryfboek:

OEFENING 1

Onderstreep al die selfstandige naamwoorde in die volgende sinne:

- 1.1. Die honger leeu kruip op sy maag deur die gras met die bedoeling om die bokkie te vang.
- 1.2. Magriet het vir haar ma gevra of sy die naweek 'n partytjie by hulle huis in die garage mag hou.

Soorte selfstandige naamwoorde:

Selfstandige naamwoorde word weer in verskillende groepe onderverdeel.

1. Eiename
2. Soortname
3. Stofname (of massaname)
4. Maatname
5. Versamelname
6. Abstrakte selfstandige naamwoorde

1. **Eiename** - dit is die noemnaam wat aan 'n persoon of saak gegee word. Hulle word altyd met hoofletters geskryf, bv. **Marie, Sanet, Ford, Oos-Kaap, Karoo, Cradock, Spar**;
2. **Soortname** - dit is name van voorwerpe wat almal tot dieselfde soort behoort, bv. **tafel, mansmens, kamer**;
3. **Stofname (massaname)** - dit is die name van stowwe soos metale, minerale en materiale - goed wat nie getel kan word nie (m.a.w. wat as 'n massa voorkom), bv. **goud, meel, linne, rys, suiker**;
4. **Maatname** - dui hoeveelheid aan saam met 'n massanaamwoord, bv. 'n **emmer** sand, 'n **koppie** suiker;
5. **Versamelname** - dit is 'n gesamentlike naam vir 'n klomp goed of groep, bv. 'n **skool** visse, 'n **trop** beeste. LET WEL: Hulle kan saam met 'n soortnaamwoord, bv. 'n bende rowers, of alleen optree bv. bagasie, gemeente, huisraad.;
6. **Abstrakte snwe.** - dit is die name vir goed wat ontasbaar en onsigbaar is soos gevoelens, bv. **liefde, haat, woede**.

*Weereens is die konteks belangrik. In die sin: Ek het 'n nuwe **emmer** gekoop is emmer 'n soortnaamwoord, maar in die sin: Ek benodig een **emmer** sand, is emmer 'n maatnaamwoord, want dit sê HOEVEEL sand (= massanaamwoord).*

OEFENING 2

Kyk mooi na die genommerde woorde in die onderstaande sinne. Skryf die nommers in jou taalskryfboek neer en dan watter soort selfstandige naamwoord die woord in daardie sin is.

1. *Noah's compass* is 'n nostalgiese verhaal (1.2.1) oor die 61-jarige Liam (1.2.2) wie se kompas (1.2.3) gaan staan het. Hy het sonder rigting en sonder plan (1.2.4) rondgedobber. Dit het hom onwillekeurig gedwing om sy lewe (1.2.5) in oënskou te neem. In sy lewe het hy geleer om verantwoordelikheid (1.2.6) te ontduik, maar ook om avontuur (1.2.7) te omseil. Hy het sy afdanking gedwee aanvaar en besluit om Europa (1.2.8) plat te stap en sy bakermat in die Weste (1.2.9) te gaan verken. Hy het sy tassie (1.2.10) gepak en 'n vliegkaartjie (1.2.11) gekoop.

2. Wat is 'n kompas?

3. Wat bedoel die skrywer as hy sê Liam se kompas het gaan staan?

4. Is die woord plat in die sin "*Hy het besluit om Europa plat te stap*", 'n s.n.w.?

5. Is die woord plat in die sin "*Hy het die plat van die swaard aan die gras afgegee*", 'n s.n.w.?

6. Onderstreep die woord **klei** waar hy as s.n.w. optree in die volgende sinne:

Keramiekpotte word van **klei** gemaak. Maar mens kan nogal kleitrap as jy nie geoefen is nie, amper soos 'n os by 'n watergat wat deur die modder **klei** vir 'n slukkie water.

7. Gebruik die woord **vuur** in sinne, eers as 'n s.n.w. en dan as 'n ander woordsoort. (Kyk in jou woordeboek!)

